

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ
300-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹՎ

Գիտաժողով՝ նվիրված Մխիթարյան միաբանության 300-ամյա հոբելյանին	3
Յ. Վարդան եպս. Աջքարյան – Մխիթարյանները հայ մշակույթի ջահակիր	10
Յ. Հարություն վ. Պզտիկյան – Մխիթարյան հայրերու նպաստը հայ մշակույթին	15

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ, ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

I

Ավագ Խաչատրյան – Ավետիք Իսահակյան (ծննդյան 125-ամյակի առթիվ)	22
Ելենա Ալեքսանյան – Վահան Տերյան և Ալեքսանդր Բլոկ (Վ. Տերյանի ծննդյան 115-ամյակի առթիվ) (ռուսերեն)	52
Գարեգին Քոթանջյան – Մարտիրոս Մարյանի ստեղծագործության փարիզյան շրջանը (1926–1928 թթ.) և իմպրեսիոնիզմի նշանակությունը նրա գեղանկարչական լեզվի նորացման գործում	71
Հայկազ Հովհաննիսյան – Հայկական հարցը ռուսական մամուլում (XIX դարի վերջին քառորդ)	80
Կարինե Առաքելյան – Այլաբերությունը Միսաք Մեծարենցի քնարերգության մեջ ...	100
Խաչիկ Ամվելյան – Րաֆֆու ուսումնառությունը	110

II

Համլետ Թորոսյան – Գյուղատնտեսական մթերքների վերամշակումը Էջմիածնի վանական տնտեսությունում ըստ վանքի «Ելից-մտից» մատյանների (XVIII դ.)	120
Հրաչ Բարթիկյան – Վասպուրականցիներ Բյուզանդական կայսրության ծառայության մեջ XI-XII դարերում	131
Արամ Թովչյան – Մովսես Խորենացու մի մեջբերման շուրջ («Այսոցիկ վկայե և Կեփաղիովն...»)	152
Արամ Քոսյան – Խեթական պետությունը և Հայկական լեռնաշխարհի երկրները մ. թ. ա. XV դարում	161
Դիանա Ե. Կաբելլի, Մարի Վիրջինիա Օռնա, Թոմաս Ֆ. Մետյուս – Կիլիկյան Հայաստանի միջնադարյան պիզմենտների անալիզը (ռուսերեն)	175
Ալբերտ Մուշեղյան – Մի հայկական մասունք միջնադարյան արաբական պոեզիայում	183
Ալեքսանդր Մանուչարյան – Նախնադարյան արվեստի աշխարհագրական բնութագիրը	191
Վրեժ Վարդանյան – Հայ նախարարների դիրքորոշումը արաբական առաջին արշավանքների ժամանակ	200
Մանե-Էռնա Շիրինյան, Գոհար Մուրադյան – Հունարենից թարգմանված եկեղեցական կանոնները. բնագրագիտական դիտողություններ	213

Նաիրա Իսկանդարյան – Միջնադարյան ժողովրդական անանուն տաղեր	226
Վարչամ Ավետյան – Սևանի ավազանի բրոնզեդարյան ոսկերչության պատմությունից	234

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Արմեն Պետրոսյան – Ջ. Ռասելի «հայագիտական» հնարանքները	241
---	-----

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ

Վարդգես Միքայելյան – Գերմանացի ականատեսի վկայությունը Հայոց եղեռնի մասին	258
Վարդան Գրիգորյան – Հովսեփ Էմինի հայերեն անտիպ նամակները և նրան հասցեագրված խնդրագիրը	264
Հմայակ Մարտիրոսյան – Անտոն Սուլթանիեցին և նրա գրառումները Չինաստանի մասին	271

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ավիկ Իսահակյան – Ավագ Խաչատրյան. Ավետիք Իսահակյանի պոեզիան	286
--	-----

ՄԵՐ ՀՈՐԵԼՅԱՐՆԵՐԸ

Արամ Քոսյան – Պրոֆեսոր Նիկոլայ Հովհաննիսյան (ծննդյան 70-ամյակի առթիվ) ..	289
--	-----

ԼՐԱՏՈՒ

Անուշավան Զաքարյան – Ավետիք Իսահակյանի ծննդյան 125-ամյակին նվիրված հոբելյանական գիտական նստաշրջան	292
Ակադեմիկոս Գևորգ Զահուկյանի 80-ամյակին նվիրված հայերենագիտական միջազգային գիտաժողով	294
ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի ընդհանուր ժողովը	297

СОДЕРЖАНИЕ

К 300-ЛЕТИЮ КОНГРЕГАЦИИ МХИТАРИСТОВ

Научное собрание, посвященное 300-летию юбилею конгрегации мхитаристов	3
Епископ Вартан Ашкрян — Мхитаристы — проводники армянской культуры 10	
Арутюн в. Пэтикян — Вклад мхитаристов-священников в армянскую культуру	15

СТАТЬИ, СООБЩЕНИЯ

I

Авак Хачатрян — Аветик Исаакян (к 125-летию со дня рождения)	22
--	----

Елена Алексанян — Ваан Терьян и Александр Блок (к 115-летию со дня рождения В. Терьяна) (на русском языке)	52
Гарегин Котанджян — Парижский период (1926–1928) творчества Мартirosa Сарьяна и значение импрессионизма в обновлении его живописного языка	71
Айказ Оганесян — Армянский вопрос в русской печати (последняя четверть XIX века)	80
Карине Аракелян — Тропы в лирике Мисака Мецаренца	100
Хачик Самвелян — Учеба Раффи	110

II

Гамлет Торосян — Переработка сельхозпродукции в Эчмиадзинском монастырском хозяйстве по данным прихода-расходных книг (XVIII в.)	120
Рач Бартикян — Вaspуpаканцы на службе Византийской империи в XI–XII вв.	131
Арам Топчян — Об одной цитате Мовсеса Хоренаци ("Об этом свидетельствует и Кефалион...")	152
Арам Косян — Хеттское царство и страны Армянского нагорья в XV в. до н. э.	161
Диана Е. Кабелли, Мари Вирджиния Орна, Томас Ф. Мэтьюс — Анализ средневековых пигментов Киликийской Армении (на русском языке)	175
Альберт Мушегян — Армянская реликвия в средневековой арабской поэзии	183
Александр Манучарян — Географическая характеристика первобытного искусства	191
Вреж Варданян — Позиция, занятая армянскими нахарарами в период первых арабских нашествий	200
Манэ-Эрна Ширинян, Гоар Мурадян — Армянские церковные каноны, переведенные с греческого. Текстологические наблюдения	213
Наира Искандарян — Средневековые народные анонимные песни	226
Варшам Аветян — Из истории ювелирного искусства бронзового века в Севанском бассейне	234

ОБСУЖДЕНИЯ

Армен Петросян — "Арменоведческие" измышления Дж. Расселла	241
--	-----

ПУБЛИКАЦИИ

Вардгес Микаелян — Свидетельства немецкого очевидца о геноциде армян	258
Вартан Григорян — Неопубликованные армянские письма Иосифа Эмина и адресованное ему прошение	264
Амаяк Мартirosян — Антон Султанеци и его записки о Китае	271

РЕЦЕНЗИИ

Авик Исаакян — Авак Хачатрян. Поэзия Аветика Исаакяна	286
---	-----

НАШИ ЮБИЛЯРЫ

Арам Косян — Профессор Николай Ованнисян (к 70-летию со дня рождения)	289
---	-----

ХРОНИКА

Анушаван Закарян — Юбилейная научная сессия, посвященная 125-летию со дня рождения Аветика Исаакяна	292
Международная арменоведческая научная сессия, посвященная 80-летию со дня рождения академика Геворга Джаукяна	294
Общее собрание Национальной академии наук РА	297

CONTENTS

ON THE 300th ANNIVERSARY OF THE MKHITARIST CONGREGATION

Scientific Conference Dedicated to the 300th Anniversary of the Mkhitarist Congregation	3
P. Vardan bishop Ashkaryan – The Mkhitarists – torch-bearers of the Armenian Culture	10
P. Harutyun v. Pztikyan – The Mkhitarist Fathers' Contribution to the Armenian Culture	15

ARTICLES AND REPORTS

I

Avag Khachatryan – Avetik Isahakyan (on his 125th birth anniversary)	22
Yelena Aleksanyan – Vahan Teryan and Alexander Blok (on the 115th birth anniversary of V. Teryan) (in Russian)	52
Garegin Kotanjyan – The Parisian Period (1926–1928) of Martiros Saryan's Creative Work and the Significance of the Impressionism in the Renewal of the Artist's Art Language	71
Haykaz Hovhannisyan – The Armenian Question in the Russian Press (the last quarter of the 19th century)	80
Karine Arakelyan – Metaphor in the Lyricism of Misak Metsarents	100
Khatchik Samvelyan – Raffi's Education	110

II

Hamlet Torosyan – Manufacturing of the Agricultural Products in the Echmiadzin Monastic Economy According to "Yelits-Mtits" Books (18 c.)	120
Hrach Bartikyan – Vaspourakanians at the Service of the Byzantine Empire in the 11-12th centuries	131
Aram Topchyan – On a Citation of Movses Khorenats'i ("Cephalion is also a witness to these matters...")	152
Aram Kosyan – The Hittite Kingdom and the Countries of the Armenian Highland in the 15th Century B.C.	161
Diane E. Cabelli, Mary Virginia Orna, Thomas F. Mathews – The Analysis of the Medieval Pigments in Cilician Armenia (in Russian)	175
Albert Musheghyan – An Armenian Relic in Medieval Arab Poetry	183
Alexander Manucharyan – A Geographic Characteristic of the Prehistoric Art	191

Vrezh Vardanyan – The Attitude of the Armenian Nakharars in the Period of the First Arab Invasions	200
Mane-Erna Shirinyan, Gohar Muradyan – Armenian Ecclesiastical Canons Translated from Greek. Textological Notes	213
Naira Iskandaryan – Medieval National Anonymous Songs	226
Varsham Avetyan – From the History of the Bronze Age Jewelry of the Sevan Basin	234

DISCUSSIONS

Armen Petrosyan – J. Russell's "Armenological" Fabrications	241
---	-----

PUBLICATIONS

Vardges Mikayelyan – Testimony of a German Witness about the Armenian Genocide	258
Vardan Grigoryan – Unpublished Letters of Hovsep Emin and a Request Addressed to Him	264
Hmayak Martirosyan – Anton Sultanetsi and His Writings about China	271

BOOK-REVIEWS

Avik Isahakyan – Avag Khachatryan. Avetik Isahakyan's Poetry	286
--	-----

JUBILEE DATES

Aram Kosyan – Professor Nikolay Hovhannisyan (on the 70th birth anniversary)	289
--	-----

NEWS

Anushavan Zakaryan – The Jubilee Scientific Conference on Avetik Isahakyan's 125th Birth Anniversary	292
International Armenological Conference Dedicated to the 80th Birth Anniversary of Academician George Jahukyan	294
The General Assembly of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia	297